

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1507

Vragen van het lid **Bisschop** (SGP) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *de situatie in Griekse vluchtelingenkampen* (ingezonden 4 januari 2021).

Antwoord van Staatssecretaris **Broekers-Knol** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 1 februari 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 1433.

Vraag 1 t/m 4

Heeft u kennisgenomen van de erbarmelijke situatie in de Griekse vluchtelingenkampen?

Hoe reageert u op de situatie in de Griekse kampen, waarbij onder meer sprake is van een situatie waarbij baby's rattenbeten oplopen, het kamp in Lesbos niet winterklaar is en wordt geteisterd door hevige regenbuien en de psychische gezondheid van deze vluchtelingen is verslechterd in de achterliggende jaren? Op welke wijze wilt u deze situatie zo spoedig mogelijk gaan verbeteren?^{1 2 3}

Deelt u de mening dat deze vluchtelingen een menswaardige opvang moeten krijgen? Zo ja, welke acties onderneemt u samen met de Europese en Griekse autoriteiten om daarin te voorzien?

Vindt u nu nog niet dat het tijd is voor een speciale civiel-militaire noodoperatie onder leiding van Frontex, gezien de nog altijd erbarmelijke omstandigheden van de asielzoekers in deze kampen? Bent u bereid zich hier bij uw Europese collega's voor in te zetten?

Antwoord 1 t/m 4

Het kabinet is het met u eens dat de omstandigheden van opvang op de Griekse eilanden zorgelijk zijn en verbeteringen behoeven. Specifiek met betrekking tot de situatie op Lesbos kan ik u melden, onder verwijzing naar

¹ DW, 19 december 2020, «Babies in Lesbos migrant camp suffer rat bites: German Minister», <https://www.dw.com/en/babies-in-lesbos-migrant-camp-suffer-rat-bites-german-minister/a-55997866>

² Trouw, 19 december 2020, «Vluchtelingenkamp op Lesbos is onmogelijk winterklaar te maken: «Deze hel blijft onvoorstelbaar»», <https://www.trouw.nl/buitenland/vluchtelingenkamp-op-lesbos-is-onmogelijk-winterklaar-te-maken-deze-hel-blijft-onvoorstelbaar-b90ee5c7/>, 19 december 2020.

³ NOS, 18 december 2020, «Meer psychische klachten in kampen op Griekse eilanden», <https://nos.nl/artikel/2361162-meer-psychische-klachten-in-kampen-op-griekse-eilanden.html>

mijn brief van 19 januari jl., dat de opvangomstandigheden in het nieuwe tijdelijke opvangkamp Mavrovouni in bijna alle opzichten beter zijn dan in het zwaar overbevolkte Moria. Mij is dit zeer onlangs nog bevestigd door de Nederlandse ambassadeur in Griekenland, naar aanleiding van haar werkbezoek aan Mavrovouni op 28 januari jl. Deze observaties worden bovendien onderschreven door commissaris Johansson en andere gesprekspartners van de Europese Commissie alsmede de UNHCR. Sinds de verschrikkelijke branden in Moria zijn circa 6.000 kwetsbare migranten en vluchtelingen vanaf Lesbos overgebracht naar het vasteland. De overige migranten en vluchtelingen zijn elders op het eiland in het nieuwe kamp Mavrovouni ondergebracht. Waar zich destijds in en rond Moria ongeveer 13.000 bewoners bevonden, is dit aantal in het nieuwe kamp teruggebracht tot 7.200, een reductie van 45%.

De Griekse autoriteiten hebben zich, samen met de Europese Commissie, de VN en diverse NGO's, ingespannen om het nieuwe opvangkamp Mavrovouni op Lesbos beter en ruimer op te zetten dan destijds Moria. Het is er zes keer zo groot en iedereen heeft een dak – weliswaar een tent – boven zijn hoofd. Ook de hygiënische situatie is beter dan op Moria: de Europese Commissie en de UNHCR melden dat het kamp over meer wc's, douches en waterpunten beschikt, de afwatering – na aanvankelijke problemen – naar behoren functioneert en ook het afvalmanagement op orde is. De medische voorzieningen zijn eveneens verbeterd. Er is een *medical area* ingericht, waar een mobiele kliniek staat en de Nederlandse hospitaier weer zal worden opgebouwd. Hier wordt ook een apotheek ingericht. Sinds december zijn er geen nieuwe COVID-19 gevallen onder migranten en vluchtelingen. Nieuw gearriveerden worden preventief in isolatie geplaatst.

Volgens de Griekse autoriteiten zijn de recente beweringen over kinderen die door ratten zijn gebeten ongegrond. De Griekse Minister van Migratie en Asiel heeft op 21 december 2020 een persbericht uitgegeven waarin deze aantijgingen worden ontkend. Tot dusver is er volgens Griekse autoriteiten geen melding gemaakt van een dergelijk geval aan de gezondheidsdiensten, noch door het management, noch door enige arts. Overigens zijn op Samos en Chios wel gevallen bekend.

Daarnaast kan ik u melden dat het onderzoek van de Griekse autoriteiten naar de aanwezigheid van loodvervuiling in het opvangkamp Mavrovouni uitwijst dat het loodgehalte in de woonzones binnen de aanvaardbare limieten valt.⁴ Zoals bekend is het opvangkamp gebouwd op militair terrein en is een deel hiervan (21.000 van de in totaal 341.000 vierkante meter) in het verleden door het Griekse leger gebruikt voor schietoefeningen. Een monster dat is genomen buiten de woonzone had een loodgehalte dat de wettelijke limiet overschreed. Naar aanleiding van de bevindingen worden momenteel op relevante plekken extra voorzorgsmaatregelen genomen, zoals ophoging met schone grond en het leggen van cementbases voor openbare ruimtes. Hogergenoemde verbeteringen nemen niet weg dat de omstandigheden in de opvangfaciliteiten op de Griekse eilanden, waaronder in het nieuwe opvangkamp Mavrovouni, niet aan alle standaarden voldoen en verdere structurele verbeteringen doorgevoerd dienen te worden, mede gezien de recente winterse omstandigheden.

De Taskforce Griekenland van de Europese Commissie ondersteunt de Griekse autoriteiten hierbij. Momenteel is de Taskforce bezig om de locatie van een nieuw «*Multi Purpose Reception and Identification Centre*»(MPRIC) op Lesbos te bepalen. Naar verwachting komt hier eind januari a.s. uitsluitel over. De oplevering is voorzien in september 2021. Ook op de overige eilanden waar destijds hotspots zijn gevestigd, wordt gewerkt aan de structurele verbetering van de opvang- en asielvoorzieningen door middel van de bouw van deze MPRICs. De centra op Kos en Leros zijn gereed en al in gebruik genomen; het nieuwe centrum op Samos, met een capaciteit van 1.000 personen, is nagenoeg gereed voor gebruik. De oplevering van de MPRIC voor Chios is voorzien in december 2021. Daarnaast ondersteunt de Taskforce Griekenland ook bij het doorvoeren van structurele verbeteringen op het gebied van o.a. asiel- en terugkeerprocedures, opvang en integratie.

⁴ Beantwoording Kamervragen van het lid Van Ojik (GroenLinks) over de voortgang van de evacuatie van asielzoekers van het Griekse eiland Lesbos, Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 909

Het kabinet levert regelmatig experts aan hogergenoemde Taskforce om dit verder te bevorderen. Frontex is hier als EU Agentschap ook bij betrokken. Daarnaast is Frontex zeer actief in Griekenland, met meerdere operaties waarmee het Griekenland ondersteunt. Het betreft de inzet van verschillende soorten experts, waaronder grenswachters, tolken en terugkeerexperts, om de Griekse grens beter te bewaken maar ook om te helpen bij identificatie en registratie van migranten.

Gezien de inspanningen van de Griekse regering, de ondersteuning die hierbij wordt geboden door de Europese Commissie, EASO, Frontex, UNHCR en anderen en de recente verbeteringen van de situatie van asielzoekers op de Griekse eilanden die hiervan het resultaat zijn, zie ik op dit moment geen aanleiding voor genoemde civiel-militaire noodoperatie.

Vraag 5

Hoe zet u zich in voor het bespoedigen van de beoordeling van de asielaanvragen, zodat afgewezen migranten spoedig kunnen worden uitgezet naar veilige gebieden en anderen worden herplaatst in een van de lidstaten? Bent u bereid de beoordeling van asielaanvragen te versnellen door dit een van de onderdelen van de noodoperatie te laten zijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

De beoordeling van asielaanvragen ligt eerste instantie bij de Griekse autoriteiten. Hierbij worden zij ondersteunt door het Europees Ondersteuningsbureau voor Asielzaken (EASO), dat hiervoor haar aantal personeelsleden in Griekenland de afgelopen jaren fors heeft uitgebreid⁵. Lidstaten waaronder Nederland leveren experts aan EASO om deze ondersteuning mogelijk te maken. Het afgelopen jaar hebben de Griekse autoriteiten de achterstanden in de asielaanvragen significant weggewerkt. In de periode januari tot en met november 2020 zijn ruim 76.000 aanvragen verwerkt. Dat is een stijging van 69% ten opzichte van dezelfde periode het jaar ervoor. De achterstand is inmiddels met 40% gedaald in vergelijking met december 2019. Ook de beroepscomités hebben de achterstand gehalveerd van 14.500 eind vorig jaar tot ongeveer 3.800 nu.

Zoals eerder gemeld is er ook verder geïnvesteerd in het verbeteren van de opvangcondities en het verlichten van de migratiedruk op de eilanden. Momenteel verblijven er nog circa 17.000 migranten op de Griekse eilanden, vergeleken met 42.000 in maart 2020. Feit blijft dat de aantallen vluchtelingen en migranten de capaciteit van opvang op een aantal van deze eilanden nog altijd te boven gaan. Wel meldde EASO medio januari jl. dat de achterstanden in de aanvragen van asielzoekers op de eilanden merendeels zijn weggewerkt.

Zoals hierboven vermeld, biedt ook de Taskforce Griekenland van de Europese Commissie hulp aan de Griekse autoriteiten bij het doorvoeren van structurele verbeteringen op het gebied van terugkeer, opvang en asiel, waaronder de versnelling van de asielprocedure. Het kabinet bevordert dit met de levering van experts. Gezien al deze inspanningen en de voortgang die de Griekse autoriteiten hebben geboekt – en nog steeds boeken – bij het wegwerken van achterstanden bij de behandeling van asielverzoeken, zie ik op dit moment geen aanleiding voor genoemde noodmaatregel.

⁵ 20201211_Greece_OperatingPlan_FINAL.pdf | EUROPEAN ASYLUM SUPPORT OFFICE (europa.eu)